विचारेण दर्शयति । "ब्रह्मवादिनो वदन्ति प्र चातुर्मास्य-याजी मीयताऽ न प्रमीयताऽ इति । जीवन् वा एष ऋतू-नप्येति । यदि वसन्ते प्रमीयते । वसन्तो भवति । यदि ग्रीष्मे ग्रीष्मः । यदि वर्षासु वर्षाः । यदि शरदि शरत् । यदि हेमन् हेमन्तः ॥ ऋतुर्भूत्वा संवत्सरमप्येति । संवत्सरः प्रजा-पतिः । प्रजापतिर्वावैषः" [१०] इति । दर्शपूर्णमासयाजिनः तत्फलं प्राप्य तस्यानित्यत्वात्ततः प्रमीयन्ते पुनरावर्त्तन्ते । तथा चातुर्मास्ययाजी फलावस्थातः प्रच्यवते न वेति ब्रह्मवा-दिनां प्रश्नः । न प्रच्यवत इति अभिप्रेत्याभिज्ञस्योत्तरम् । अयमनुष्ठाता अनुष्ठानानन्तरमेव ऋतुदेवताः प्राप्नोति । य-द्यपि देवताशरीरमन्येन दृश्यते तथाप्यन्तर्बीजरूपेणाङ्कुरितं वर्त्तते । अतएव देवताजन्मव्यतिरेकेण जन्मान्तरं न भवति । सामान्येनोक्तामृतुप्राप्तिमेव वसन्तादिवाक्यानि विस्पष्टीकुर्व्व-न्ति । यस्मिन् ऋतावस्य वर्त्तमानदेहपातः तद्देवतादेहः पूर्व्व-मङ्कुरितो विस्पष्टीभवति । एवमृतुदेहेन तद्भोगान् भुक्त्वा च संवत्सरदेवं प्रविशति । स च संवत्सरः प्रजापतिरूपाः, स च प्रजापतिरेष एव शास्त्रैरिदानीमपि सर्व्वत्र वर्ण्यते । तस्मा-दयं फलावस्थातो न म्रियते । अस्य प्रपाठकस्यानुवाकार्थ-सङ्ग्रह उच्यते ।

दशानुवाका अत्र स्युराद्यो ग्रहविधिः स्मृतः ॥
श्रुताः सौत्रामणीमन्त्रा द्वितीयेऽथ तृतीयके ।
दोहप्रायश्चित्तिरग्निप्रायश्चित्तिश्चतुर्थके ॥